

Радянсько-американський семінар палеолітознавців

О. О. Кротова

З 10 по 23 липня 1989 р. в Радянському Союзі відбувся радянсько-американський семінар «Проблеми культурної адаптації за доби верхнього палеоліту (за матеріалами Східної Європи і США)».

Програма семінару складалася з триденного симпозіуму у м. Ленінграді та екскурсій до найбільш відомих пізньопалеолітичних пам'яток Європейської частини СРСР.

У семінарі брали участь 9 американських, 1 англійський та понад 20 радянських палеолітознавців.

Деякі доповіді радянських вчених висвітлили загальні проблеми культурної адаптації у пізньому палеоліті (В. М. Массон, П. М. Долуханов) та конкретні питання пристосування пізньопалеолітичних мешканців Східно-Європейської рівнини до умов середовища (М. Д. Праслов, З. О. Абрамова, О. О. Величко, Н. Б. Леонова). Кілька доповідей було присвячено специфіці пізнього палеоліту степової зони (П. И. Борисковський, В. Н. Станко, Г. Ф. Коробкова, Г. В. Григор'єва).

Більшість американських вчених (Д. І. Фрізон, Л. Б. Девіс, Д. М. Адовазіо, Д. Д. Мельтцер, В. Хайнес, В. Бредлей, Д. Б. Дінкоз) у своїх виступах торкнулися проблем мисливської стратегії та культурної адаптації палеоіндійців Північної Америки. Відомий американський етноархеолог Л. Р. Бінфорд присвятив своє повідомлення проблемам мобільності, осілості та організації способу існування первісних мисливців та збирачів. О. О. Софер зупинилась на проблемах адаптації у пізньому палеоліті Східно-Європейської рівнини та взаємодії людина — мамонт.

Під час екскурсії учасники семінару ознайомилися з такими пам'ятками: Костьонки (Воронезька область), Юдиново (Брянська область), Амвросіївка (Донець-

ка область), Косоуци (Молдавія), Сунгір (Володимирська область).

Особливу увагу американських вчених привернула Амвросіївська стоянка, де вони оглянули розкоп на костяці бізонів та кілька стратиграфічних шурфів. Це пам'ятка загонного полювання, що датується 20—21 тис. років тому. Культурний шар її сформувався під час неодноразових мисливських операцій на шляху сезонних міграцій стад бізонів.

Учасників семінару ознайомили з історією дослідження, особливостями культурного шару та основними проблемами, пов'язаними з вивченням пам'ятки (О. О. Кротова). Палеогеограф Н. П. Герасименко подала характеристику стратиграфії, геохронології та палеоекології. Палеозоолог Н. Г. Білан розповіла про палеонтологію амвросіївського костяца. І. А. Сніжко повідомила про результати дослідження слідів утилізації здобичі амвросіївськими мисливцями.

Американські вчені, більшість яких займається аналогічними палеоіндійськими пам'ятками — місцями загонного полювання та забою бізонів в північноамериканських преріях, високо поцінували надану їм можливість ознайомлення з унікальною амвросіївською стоянкою. Іноземні гості та радянські вчені, до яких у Амвросіївці приєдналися фахівці з археології кам'яного віку з м. Києва, Донецька, Харкова, Луганська обмінялися враженнями про характер пам'ятки та методики її вивчення, можливостей історичної інтерпретації.

Гості також ознайомились з археологічними колекціями Донецького краєзнавчого музею, містом Донецьком.

Результатом плідної роботи радянсько-американського семінару буде видання ряду спільних друкованих праць.